

یک سند تاریخی

در یکی از خاندانهای تالپوران حیدرآباد سند نسخه قران شریف خطی باخط خوب طرز هندی و نقاشی ها و میناتوری سبک کشمیر موجود بود، که برای نمایندگان دربار افغانی و میران سنده تعهدی نوشته و امضاء کرده اند.

این سند در جمله مدارک تاریخی اوائل قرن نوزدهم افغانستان و روابط دربار افغانی با امرای سند مهم است، که اینک عکس های آن با متن و تحشیه لازمه نشر می شود.

عبدالحی حبیبی

انجام میکند بنده (۱) محمد رحیم خان (۲) : که ما از جناب پادشاه (۳) و بندگان وزیر اعظم (۴) و از طرف خود، نزد عالیجاهان میرشاه کرم علی خان (۵) و میر مراد علی خان (۶) تالپران رسیدم، آنهارا دوست پادشاهی دیدیم. بموجب حکم پادشاهی و وزیر اعظم بابت مالیه از ابتدائی سال آینده تنکوزئیل چنین انجام و جائز پخته نمودیم. (۷) (که) مبلغ چهار لک چهل سه هزار روپیه داغدار سیمی (۸) را سال به سال گرفته باشیم زیاده ازین گاهی تکلیف نکنیم و حضرت پادشاه خواه وزیر اعظم خواه دیگری عزیمت سنده نخواهد نمود و دوستی میر (۹) صاحبان را بطریق مختص مقصد داریم و بقاهای سلهای گذشته (۱۰) ابتدائی طلب لغایت سال انت نل

بالمقطع (۱۱) از تمام و کمال فيصل کرده گرفتیم، که این انجام در سر کار پادشاهی و بندگان وزیر اعظم و بنده درگاه محمد رحیم خان، بموجب قسم همین کلام الله منظور (۱۲) و بحال است. تفاوت تارمو نخواهم (۱۳) نمود، و رقم شاهی و تعلیقه وزیر اعظم حاصل کرده خواهم داد. (۱۴)

تحریر شهر صفر المظفر سنه ۱۲۳۰

(یک مهر خواننده نمیشود) مهر دیگر : مولا داد ۱۲۲۴ (۱۵) بر صفحه دیگر :

هو - اقرار برینکه : بعد از دیدن مهر اشرف الوزراء وزیر اعظم و انجام منصور خان (۱۶) حال نیز بر آن انجام خواهد بود، امر انجام مالیات چهارلکه و چهل و سه هزار روپیه داغدار بر مصحف اصلی است، و اشرف الوزراء و محمد رحیم خان را به حال است.
(مهر محمد رحیم خان)
بحال است (مهر خواننده نمیشود). (۱۷)

ماخذ

۱. درینجا مراد از انجام کردن تعهد و فیصله است.
۲. محمد رحیم خان امین الملک پسر حاجی درویش خان بن حاجی جمال خان محمدزیی و برادر سردار پاینده خان است، که از رجال اواخر عهد سدوزی بود.
۳. مراد شاه محمود بن تیمور شاه است ۱۲۱۵ - ۱۲۴۵ ق.
۴. مراد وزیر فتح خان بن سردار پاینده خان معروفست که بلقب شاه دوست وزیر اعظم شاه محمود بود.
۵. میر کرم علی خان پسر میر صوبدار خان از شاهان قبیله تالپوری سند است، و تالپوران یکی از قبایل بلوچ کوهستان سیاه اف دیره غازی خان باشند، که از ۱۰۵۰ ق بیعد در سند حکمرانی داشتند، و تابع سلطنت افغانی بودند، مرکز حکمرانی ایشان حیدرآباد سند بود. وفات میر کرم علی متخلص به کرم در ۱۲۴۴ ق و پادشاه چهارم دودمان تالپور است.
۶. حکمران پنجم تالپوری مراد علی خان متخلص به علی است جلوس ۱۶ جمادی الاخری ۱۲۴۴ و وفات ۶ جمادی الاخری ۱۲۴۹ ق.
۷. پخته نمودن انجام و جایزه فیصله و تعهد کردن باشد.
۸. این کلمات در اصل خوانا نیست مراد از روپیه داغدار سیمی، پول رایج نقره سکه دار باشد.
۹. مراد میران تالپوری حکمرانان سندند.
۱۰. اصل : گزاشته.
۱۱. در اصل : با المقطیع؟
۱۲. در اصل : منصور؟
۱۳. اصل : نخواهم.
۱۴. اصل : خاهم داد.
۱۵. بموجب ذکر منشی عظامحمد شکاریوری در تازه نوای معارک یکنفر مولاداد خان پوپلزنی بامددخان پوپلزنی در سند و شکاریور در جمله رجال افغانی ماموریت داشت و بدربار تالپوران هم محشور بود، ولی تشخیص شده نتوانست که این مولاداد فرزند کی و از کدام خانواده پوپلزانیان است؟

۱۶. ابن عبدالمنصور خان بارکزی ابازی در اواخر عصر سدوزی و اوایل دوره بارکزی بدریار شاهان و سرداران و حکمرانان افغانی در سند و شکارپور بود، که تا ۱۲۴۰ ق هم دران ولایت افغانی حکم میراند وی با سرداران قندهاری برادران وزیر فتح خان خویشی داشت و خسرزاده سردار رحمدل خان بود، در جنوب قندهار روستای منصور غوندی بنامش موسوم است. ولایت سند در شاهنشاهی سدوزائیان درانی جزوی ازین مملکت بود، که حکمرانان آن در داخل آزادی داشته، ولی مالیات سالانه را بدریار قندهار میپرداختند و یک نفر حکمران عالی از دربار افغانی به شکارپور مقرر می شد، که همواره بامیران سند انجام می بست (یعنی تعیین مالیات را نموده و تعهد می گرفت) مراد از انجام منصور خان درین سطور همین است. درانوقت سرحد شرقی مملکت مجرای دریای سند بود، و شکارپور مستقیماً به مملکت افغانی تعلق داشت و میران سند بر ماورای دریای سند تا کراچی و تته میراندند، و بوسیله همین حکمران عالی شکارپور به دربار افغانی اطاعت داشتند و مالیات می پرداختند که این سند مبین اوضاع آخرین این دوره است.